

02

Presentació

Cebrià Baraut cent anys del seu naixement

03

Notícies

Memòria 2016. Estadística d'usuaris i de repercussió de l'Arxiu a les xarxes socials

Xerrada al CAEE. Josep Alsina. "Le voyeur" d'Escaldes-Engordany

L'arxiu de l'associació la Xarranca

Model de gestió de documents i d'expedient electrònic

Reunió de l'Observatori Permanent d'Arxius i Televisions locals a Girona

Assistència al Congrés de Govern Digital

Dia internacional dels Arxius. Conferència del Pep Matas

Participació al Forum des métiers

09

On és?

Novetats bibliogràfiques

11

Sabíeu què...?

Curiositats

Què estem preparant

Exposició virtual "Dones i societat"

Tractament del fons d'Isabelle Sandy

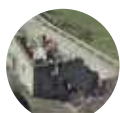
Estudi per al tractament del fons de l'ASC

13

A destacar

Sopar a partir de receptes antigues

14

Nous fons ingressats

Fotografies de Meritxell

Fons familiars i patrimonials

15

Col·laboracions

Beques Cebrià Baraut. (Maite Martí Blanco UdL any 2000)

Presentació

Centenari naixement de Cebrià Baraut i Obiols (1917-2017)

Dom Cebrià Baraut i Obiols (Vilar de Cabó -Alt Urgell-, 21 de maig de 1917 - Montserrat, 8 de juny de 2003)

Monjo benedictí, historiador, arxiver i paleògraf. Autor de nombrosos llibres i articles que es va distingir sobretot per l'edició de documents i textos antics.

El 1963 es traslladà a Andorra per viure-hi llargues temporades, la majoria de l'any, fins als darrers anys de la seva vida. La seva estada a Andorra tindrà dos efectes: la dedicació a la investigació

històrica local i la dedicació a l'edició de les fonts documentals d'Andorra i al coneixement i difusió de la seva història.

El 1965 va fundar la col·lecció *Monumenta Andorrana*, amb la publicació de *La Coutume d'Andorre* de J.A. Brutails. El 1976 funda també els *Quaderns d'Estudis Andorrans*, editada pel Centre de les Arts i de les Lletres, la primera publicació dedicada a difondre la història d'Andorra, les seves institucions i els seus valors culturals i artístics i, l'any 1978 crea la col·lecció *Urgellia*.

Baraut s'implica en la vida cultural andorrana: l'any 1980 participa en la creació del Comitè Andorrà de Ciències Històriques (1980-1992), el qual aplegava les noves generacions d'investigadors i el 1986 va editar, el seu primer *Butlletí del Comitè Andorrà de Ciències Històriques*, el mitjà de difusió de les recerques i dels treballs d'investigació que es portaven a terme sobre Andorra. El seu compromís amb la vida cultural andorrana es torna a fer palesa en les primeres universitats d'estiu d'Andorra, els anys 1982 i 1983, on col·labora i participa activament.

Aportació de Cebrià Baraut a la historiografia d'Andorra

Dom Cebrià Baraut i Obiols, expert en paleografia medieval i gran coneixedor de les fonts documentals conservades a l'Arxiu Capitular d'Urgell, va fer, durant més de trenta anys, una aportació extensa a la història d'Andorra, amb un treball prolífic i acurat. El pare Baraut va ser un historiador integral.

Han estat objecte del seu estudi l'organització política baix medieval andorrana, la història de les seves institucions i la història de l'Església, del Bisbat d'Urgell i dels monestirs urgellencs i l'edició de les seves fonts, especialment, les medievals. D'altra banda, s'ha ocupat també de la història de l'art medieval i modern d'Andorra, d'aspectes de la vida espiritual

i de l'estudi de les obres d'historiadors, geògrafs i personalitats que han dedicat part del seu treball a Andorra.

Va editar les fonts per a la història d'Andorra, una eina indispensable per al coneixement de la història que ha permès als historiadors accedir a les fonts primàries de la història. Inicia, el 1988, la publicació de documentació inèdita sobre Andorra completant i ampliant el treball de Valls i Taberner, una fita important per a la historiografia d'Andorra: *Cartulari de la vall d'Andorra (segles IX-XIII)* i *Cartulari de la vall d'Andorra (segles X-XIII)*, editats pel Govern d'Andorra. La necessitat de continuar l'obra engegada per Cebrià Baraut, va portar, el 1993, a

crear una col·lecció per a la publicació dels documents més significatius i representatius de l'àmplia tipologia produïda per diverses institucions, públiques i privades, del segle XIV al XX.

El treball entusiasta i incansable portat a terme pel pare Cebrià Baraut ens ha de servir d'exemple i ens ha d'encoratjar a continuar amb la renovació de la recerca i de la seva necessària difusió, per poder resoldre els interrogants que tenim plantejats, del nostre passat i present. Amb aquest propòsit, el 2004 els ajuts d'investigació i recerca dotats per l'Arxiu Nacional, des del 2000, es van passar a nomenar Ajuts d'investigació i recerca històrica *Cebrià Baraut i Obiols*.

Notícies

Memòria 2016. Estadística d'usuaris i de repercussió de l'Arxiu a les xarxes socials

Les dades que analitzarem a continuació són el resultat de les consultes que han tingut un seguiment des de la sala de consulta de l'Arxiu Nacional ja sigui de manera presencial, per correu electrònic o bé per telèfon, després, a banda, tractarem les dades de l'activitat a la pàgina web de l'Arxiu.

S'han comptabilitzat 401 consultes, de 188 usuaris diferents, 74 dels quals era el primer cop que accedien a l'Arxiu, el total de fons consultats ha estat de 559.

Les consultes presencials han continuat baixant respecte a l'any passat, continua

la tendència de fer còpies digitals de la documentació per treballar-la després, sense estar subjecte a cap horari, reduint així, notablement les visites a l'Arxiu. En l'àmbit de les consultes de documents fotogràfics s'observa un augment de consultes en línia, en la pàgina web de *arxiusenlinia*

	FONS CONSULTATS	VISITES A L'ARXIU USUARIS	USUARIS DIFERENTS PER MESOS	DISSABTES		CONSULTES CORREU ELECTRÒNIC	CONSULTES TELEFÒNIQUES
				FONS CONSULTATS	USUARIS		
Desembre 2015	37	25	10	2	2	1	0
Gener	31	26	11	1	1	2	0
Febrer	48	29	16	2	2	4	1
Març	40	35	22	1	1	3	2
Abril	67	47	20	2	2	3	0
Maig	68	47	15	3	4	3	1
Juny	44	41	14	1	3	1	0
Juliol	26	24	8	0	0	1	0
Agost	24	15	9	0	0	0	0
Setembre	27	24	16	0	0	2	0
Octubre	69	41	24	4	18	4	0
Novembre	78	47	23	2	8	3	1
Desembre							
TOTALS	559	401	188	18	41	27	5

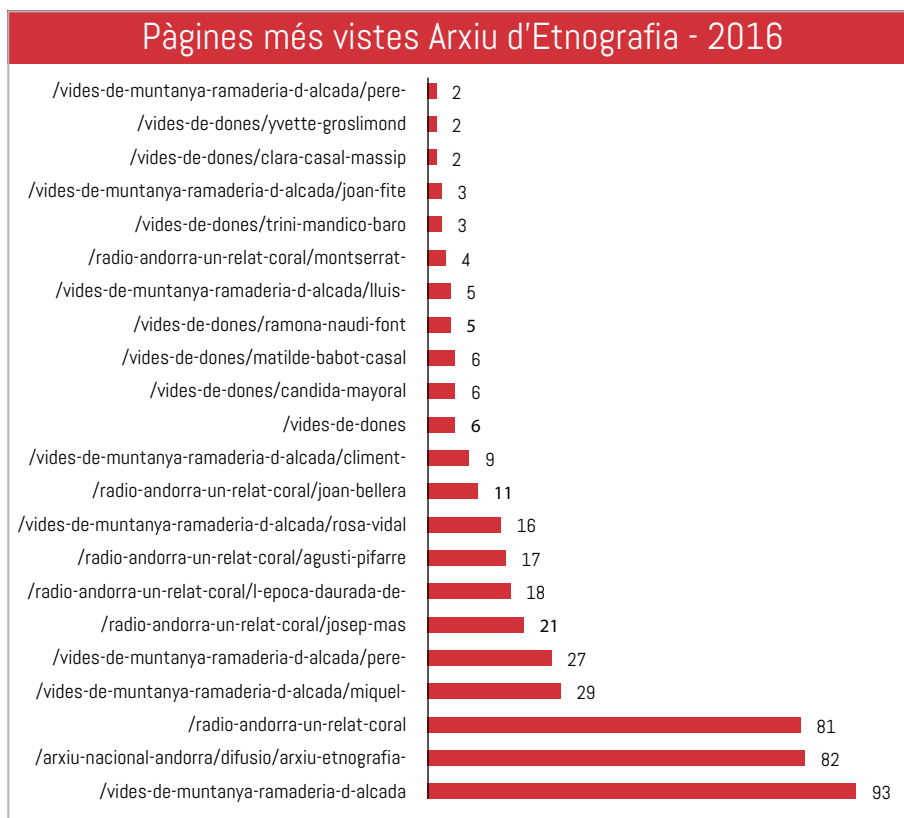
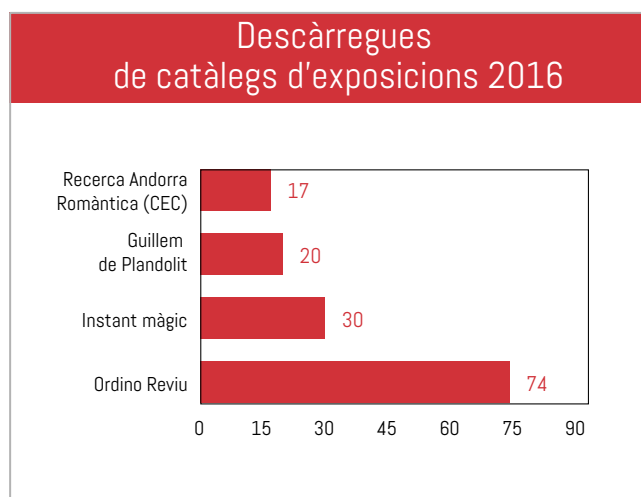
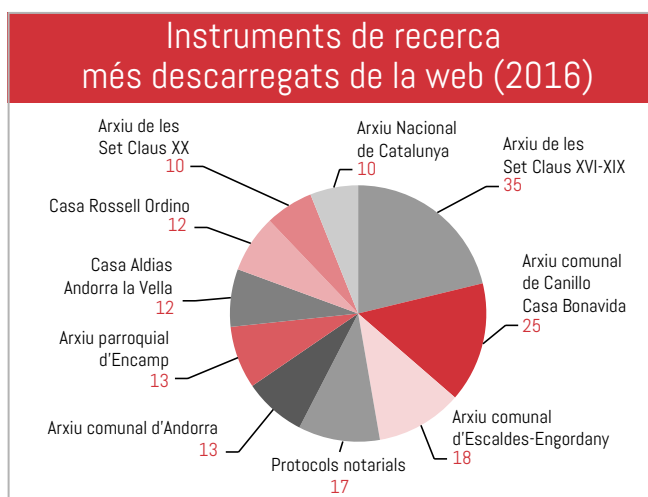
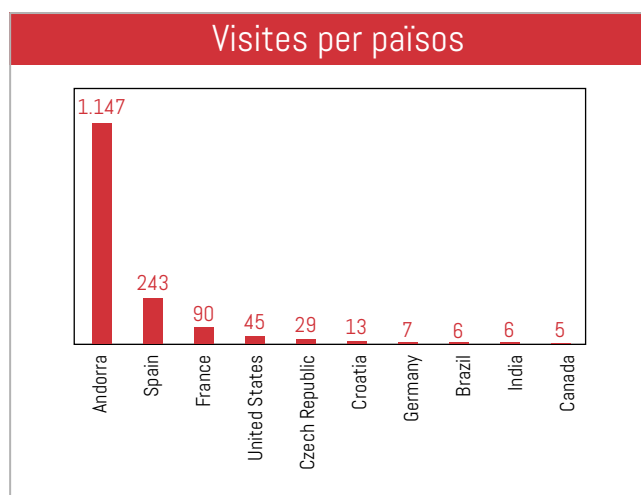
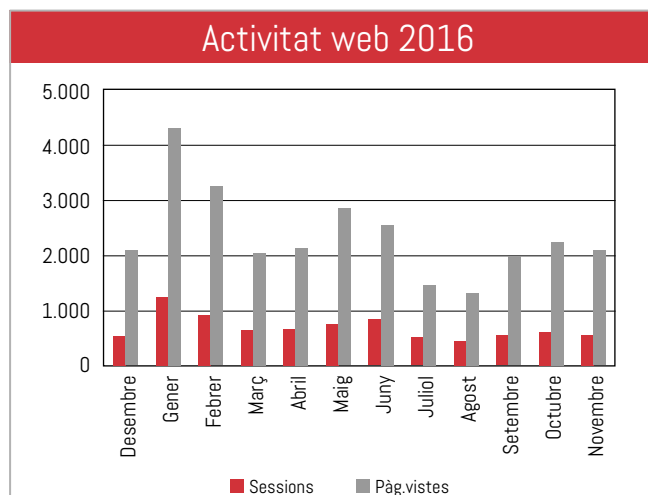
Fons consultats:

El total de fons consultats ha estat de 559: 102 corresponen als fons de l'Administració eclesiàstica, 94 als fons de l'Administració central (fons del Consell General), 83 als fons personals (bàsicament fons fotogràfics), 58 a la documentació provinent dels fons estrangers, 56 al fons judicials (Tribunal de Corts), 37 als fons familiars i patrimonials, 25 als fons de l'Administració central (fons del Govern), 20 als fons de l'Administració local (Comuns i Quarts), 14 al fons d'empreses, 13 als fons notariais, 11 a l'Arxiu d'Etnografia, 7 als fons d'institucions públiques i parapúbliques, 7 a l'apartat de col·leccions i 35 a altres consultes (biblioteca auxiliar, inventaris, catàlegs...).

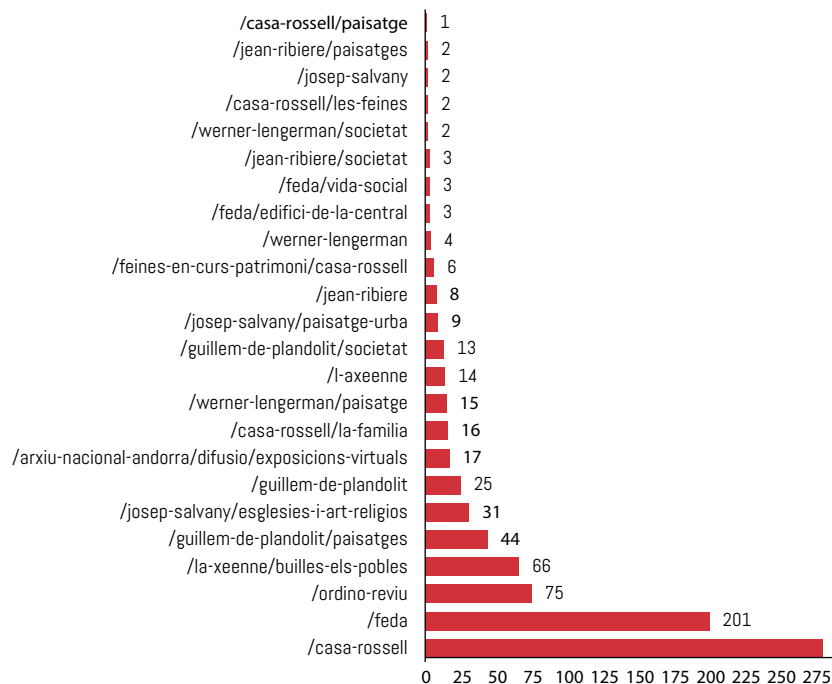
Respecte als estudis realitzats amb aquesta documentació, cal remarcar el predomini de la recerca històrica amb un estudi sobre la Radiodifusió a Andorra encomanat per la secció d'etnografia; continua també el treball relatiu a la història de les famílies de la parròquia d'Ordino segle XVI (genealogia); el treball de la beca Cebrià Baraut de demografia històrica, un estudi sobre el pas per Andorra de l'exèrcit francès (1635-1659) i diverses recerques genealògiques de particulars.

DESGLÒS DELS FONS CONSULTATS SEGONS QUADRE DE CLASSIFICACIÓ 2016	
1. Fons de l'Administració central	119
1.1. Antic Consell General	94
1.3. Govern d'Andorra	25
2. Fons de l'Administració Local	20
2.1. Comuns	19
2.2. Quart / veïnats	1
3. Fons de l'Administració eclesiàstica	102
3.1. Canillo	18
3.2. Encamp	2
3.3. Ordino	6
3.4. La Massana	3
3.5. Andorra la Vella	71
3.6. Sant Julià de Lòria	2
4. Fons Judicials	56
4.1. Tribunal de Corts	55
4.2. Batllia	1
5. Fons Notariais	13
5.1. Notaria Marc Vila	10
5.2. Notaria Maties Aleix	3
6. Fons d'institucions públiques i parapúbliques	7
6.1. Institucions públiques	0
6.2. Institucions parapúbliques	7
7. Fons familiars i patrimonials	37
7.2. Encamp	1
7.3. Ordino	29
7.4. La Massana	4
7.5. Andorra la Vella	1
7.6. Sant Julià de Lòria	1
7.7. Escaldes-Engordany	1
8. Fons personals	83
11. Fons d'empreses	14
11.4. Transport i comunicacions	14
12. Col·leccions	
12.1. Col·leccions de l'ANA	4
13. Fons estrangers	58
13.1. Arxius	4
13.2. Biblioteques	4
13.3. Altres institucions	50
14. Fons d'Etnografia	11
Altres consultes (biblioteca aux/ inventaris...)	35

Activitat en la Web:

Pàgines més vistes Exposicions Virtuals - 2016

Xerrada al CAEE. Josep Alsina. "Le voyeur" d'Escaldes-Engordany

Aprofitant la declaració com a bé d'interès cultural (BIC), l'octubre del 2016, del fons fotogràfic i audiovisual Josep Alsina i Martí, el dia 19 de gener d'enguany va tenir lloc una xerrada al Centre d'Art d'Escaldes-Engordany (CAEE) sobre l'obra fotogràfica del reconegut fotògraf escaldenc.

La conferència es va centrar en la gran producció i els períodes evolutius de l'obra fotogràfica de Josep Alsina, i va fer una incidència particular en la personalitat d'Alsina a través de la seva obra, sobretot durant el seu primer període productiu. Aquest primer període de producció fotogràfica el podem acotar temporalment des que va arribar al Principat, a finals dels anys 30 del segle XX, fins a la meitat del segle, quan la transformació socioeconòmica del país comença a comportar un gir o un canvi de manera de fer i de viure. Aquest canvi influeix de manera clara en l'obra d'Alsina, que perd la frescor, i la fotografia de proximitat i de carrer

es converteix de mica en mica en una producció més monòtona. S'inicia un període d'estancament fotogràfic al mateix ritme que l'entorn més directe del fotògraf es va transformant dia a dia i cada cop més en una societat que perd la frescor i l'autenticitat. Podríem dir que la seva obra perd la innocència de l'espontaneïtat.

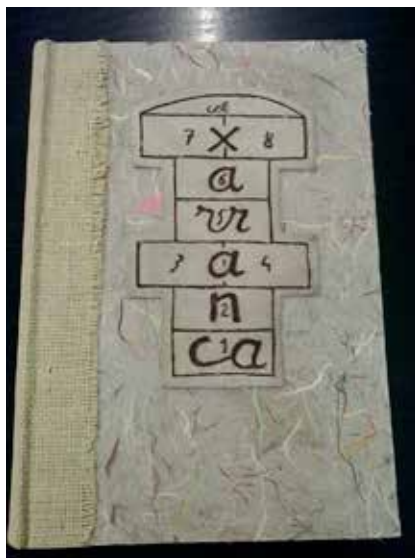

L'arxiu de l'associació La Xarranca (GCX)

L'abril de 1991 una dotzena d'artistes d'Andorra decideixen agrupar-se per millorar la promoció dels seus treballs i establir contactes amb entitats públiques i privades. L'associació de Creadors d'Andorra¹ La Xarranca es constitueix com a tal el 18 de març de 1992. Els seus objectius de base són fomentar les relacions entre artistes, donar suport al treball d'investigació i de creació dels seus membres i de tot aficionat, i defensar el bon nom, els drets i deures, així com els interessos de l'artista i de l'art en general.

Després de set anys d'inactivitat col·lectiva, el 18 de març de 2013, els membres que encara formaven part del col·lectiu van firmar una acta en què consideraven que la documentació produïda durant els quinze anys de funcionament de l'associació hauria d'entrar a formar part del llegat cultural del país, i decidien entregar-la a l'Arxiu Nacional d'Andorra.

Durant els primers mesos del 2017 s'ha dut a terme la classificació d'aquest fons, compost d'unes 1.700 unitats documentals. Prop de 900 documents descriuen la seva trajectòria: una

creació impulsada per un grup de persones amb inquietuds culturals, un desenvolupament que va del 1992 al 2006, reflectit en el seu llibre d'actes (GCX 45), i un silenciós apagament. Més de les tres quartes parts de la documentació són de caire comptable. La resta, unes 165 unitats documentals, descriuen l'organització i la dinàmica de l'associació, que es presenta en quatre etapes, encapçalades cadascuna per una nova presidència.

Els 800 documents restants són articles de premsa que publiquen les

circumstàncies viscudes per l'entitat, des de les seves primeres passes fins a l'última gran activitat reconeguda: el Brossart 2005.

I tot això acompanyat de nombroses fotografies. Instantànies en color, en blanc i negre, en paper, en negatiu, etc., d'artistes, d'obres, d'esdeveniments, és a dir, del món d'aquesta associació sorgida per canalitzar les inquietuds, les iniciatives i les dèries dels txarrancaires².

Model de gestió de documents i d'expedients electrònics

L'any 2016 l'avaluació del Sistema de gestió documental del Govern d'Andorra, duta a terme per l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED) de la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona, va proposar un full de ruta que tenia com a primer punt elaborar un model de gestió de documents i d'expedients electrònics que doni resposta a la situació actual i que tingui el mínim impacte en els procediments i les metodologies ja existents.

Aquest model ha de servir per normalitzar l'estructura i l'organització dels documents i els expedients, per gestionar les transferències a l'Arxiu Intermedi i per promoure la interoperabilitat entre les administracions públiques.

A finals del 2016 es va adjudicar la contractació a Agtic Consulting SL per definir aquest model de gestió documental que ha de permetre impulsar un tractament estandarditzat

dels documents i els expedients, tant físics com electrònics, durant tot el seu cicle de vida. La durada del projecte és de sis mesos i es divideix en dos fases: la primera fase consisteix a analitzar la situació actual, i la segona fase, a elaborar el model de gestió. En paral·lel es fa l'assessorament per implantar-lo.

1. També anomenada Associació de Creació, Associació de Creatius d'Andorra, Grup de Creació (del Principat), Grup de Creadors (d'Andorra).
2. GCX 174.

L'Observatori Permanent d'Arxius i Televisions de Catalunya i Andorra (OPATV) es va reunir a Girona el 27 de març passat

Tres persones de l'Arxiu Nacional d'Andorra i dos de Ràdio i Televisió d'Andorra van assistir a la trobada anual de l'Observatori d'Arxius i Televisions de Catalunya i Andorra, que aquest any es va celebrar a Girona.

L'alcaldesa de Girona va rebre els més de 30 professionals de televisions i d'arxius que hi van prendre part.

La reunió es va desenvolupar entorn de tres eixos:

Primer, Enric Cobo i Barri, responsable del Servei de Coordinació General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, va presentar la proposta de la Generalitat per elaborar un estudi que permeti disposar de la informació rellevant i actualitzada de l'estat dels fons de les televisions locals i comarcals de Catalunya. Les enquestes hauran de considerar les televisions locals públiques i privades de Catalunya, les que encara emeten i les que han abandonat l'activitat. Tot plegat

per poder disposar d'un diagnòstic que permeti en un futur establir polítiques encaminades a la preservació d'aquest patrimoni.

Tot seguit, Sònia Oliveras, tècnica del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona, va presentar el projecte europeu sobre formats de preservació Preforma (<http://www.preforma-project.eu>). El projecte, en el qual l'Arxiu Nacional va presentar formats digitals per avaluar, pretén analitzar i establir formats digitals de conservació durables i segurs incentivant tant usuaris com empreses a desenvolupar sistemes que puguin contribuir a establir formats estàndard de preservació. Des de Preforma es proposa la combinació del format contenidor Matroska i el còdec FFV1. I s'anima els assistents a provar el verificador de fitxers de vídeo MediaConch (CONformance CHecking for Audiovisual Files).

En tercer lloc, el Grup de Treball de Documents Audiovisuals de Televisió de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD), en què participa l'Arxiu Nacional, va presentar les taules d'accés, avaluació i tria documental que s'han elaborat amb l'objectiu de ser un model d'ús per a les televisions i els arxius. Entre els assistents, quatre entitats entre televisions i arxius es van oferir per testar i avaluar els resultats de la taula de treball. El projecte està pràcticament conclòs i en pocs mesos es presentarà a la CNAATD perquè l'aprovi. També, en ser una iniciativa pionera, es va proposar presentar-la en fòrums especialitzats internacionals.

I per finalitzar es va emplaçar els assistents per a la propera reunió de l'Observatori, que tindrà lloc a Andorra previsiblement la tardor de l'any que ve.

Assistència al Congrés de Govern Digital

Els dies 25 i 26 de gener va tenir lloc a Barcelona el II Congrés de govern digital. Alguns tècnics de l'Arxiu Nacional d'Andorra hi van poder assistir per aprendre'n més sobre el repte de la societat digital i la transformació de les

administracions públiques a partir de les experiències d'altres institucions, la descoberta de les eines informàtiques punteres en la matèria i l'intercanvi de coneixements i trajectòries diverses.

Accés a la informació i la documentació pública

El 6 de juny vam poder gaudir de la conferència, a càrrec de Josep Matas Balaguer, sobre l'accés a la informació i a la documentació en el marc de la celebració del Dia internacional d'arxius organitzada per l'Arxiu Nacional d'Andorra amb la col·laboració de l'Arxiu del Consell General.

Josep Matas és llicenciat en dret i en geografia i història. És advocat, titular d'un despatx d'assessorament jurídic especialitzat en dret de la informació, propietat intel·lectual, administració electrònica, protecció de dades personals i matèries relacionades. Ha treballat com a director de l'Arxiu Històric Provincial de Girona i fa docència a l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió Documental de la

Universitat Autònoma de Barcelona i als postgraus de gestió de documents electrònics de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i de gestió d'arxius fotogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona. És autor de diversos treballs sobre les matèries de la seva especialitat i ha participat en qualitat de ponent en nombrosos congressos i jornades professionals.

L'accés dels ciutadans a la informació fa temps que té la consideració de dret essencial i bàsic en tota societat democràtica. És obligació dels poders públics potenciar aquest dret, entenent-lo com un mitjà per assolir unes societats més lliures, amb ciutadanes i ciutadans més responsables i més implicats en els afers col·lectius, així com unes institucions públiques més transparents i properes a la ciutadania.

En un context d'estat democràtic i de dret, els poders públics han de donar compte a la ciutadania de la seva activitat i de la gestió dels recursos públics. La ciutadania ha de conèixer les dades i la informació de què disposen les administracions ja que són determinants per valorar les actuacions públiques i garantir un exercici del poder públic responsable. Així doncs, els principis de transparència i d'accés a la informació pública i el bon govern són fonamentals, ja que permeten avaluar la qualitat democràtica del funcionament de les administracions.

Els poders públics han de donar resposta a la demanda social, que cada cop exigeix una major transparència sobre

el seu funcionament i els processos de presa de decisions, incloent-hi també el reconeixement d'un dret d'accés ampli a la documentació i la informació públiques, així com una major participació en la presa de decisions. Es considera també que, a més de respondre a les demandes individuals d'accés, les autoritats públiques s'han de comprometre a posar en pràctica polítiques actives de comunicació fonamentades en la voluntat de posar a disposició del públic qualsevol informació considerada útil en el marc d'una societat democràtica

transparent. Per donar resposta a les demandes d'informació, cal que les administracions públiques disposin d'un sistema estructurat d'accés a la informació pública, capaç de respondre amb celeritat i transparència. Per fer-ho és necessari un sistema de gestió documental que asseguri, d'una banda, una Administració pública transparent i democràtica al servei dels administrats i, de l'altra, assegurar un patrimoni documental íntegre i de qualitat que permeti assegurar la memòria nacional

Participació al forum des métiers 2017

Com ja és habitual, l'Arxiu Nacional d'Andorra va participar en el Forum Métiers 2017 organitzat pel Lycée Comte de Foix, el passat 4 de maig a l'hotel Holiday Inn a Andorra la Vella.

En aquesta edició, que ja és la cinquena en la que l'Arxiu hi participa, hi eren presents 80 stands provinents tant del sector públic com del privat i hi van participar 290 alumnes dels cursos 3ème i dues classes de 4ème (prof).

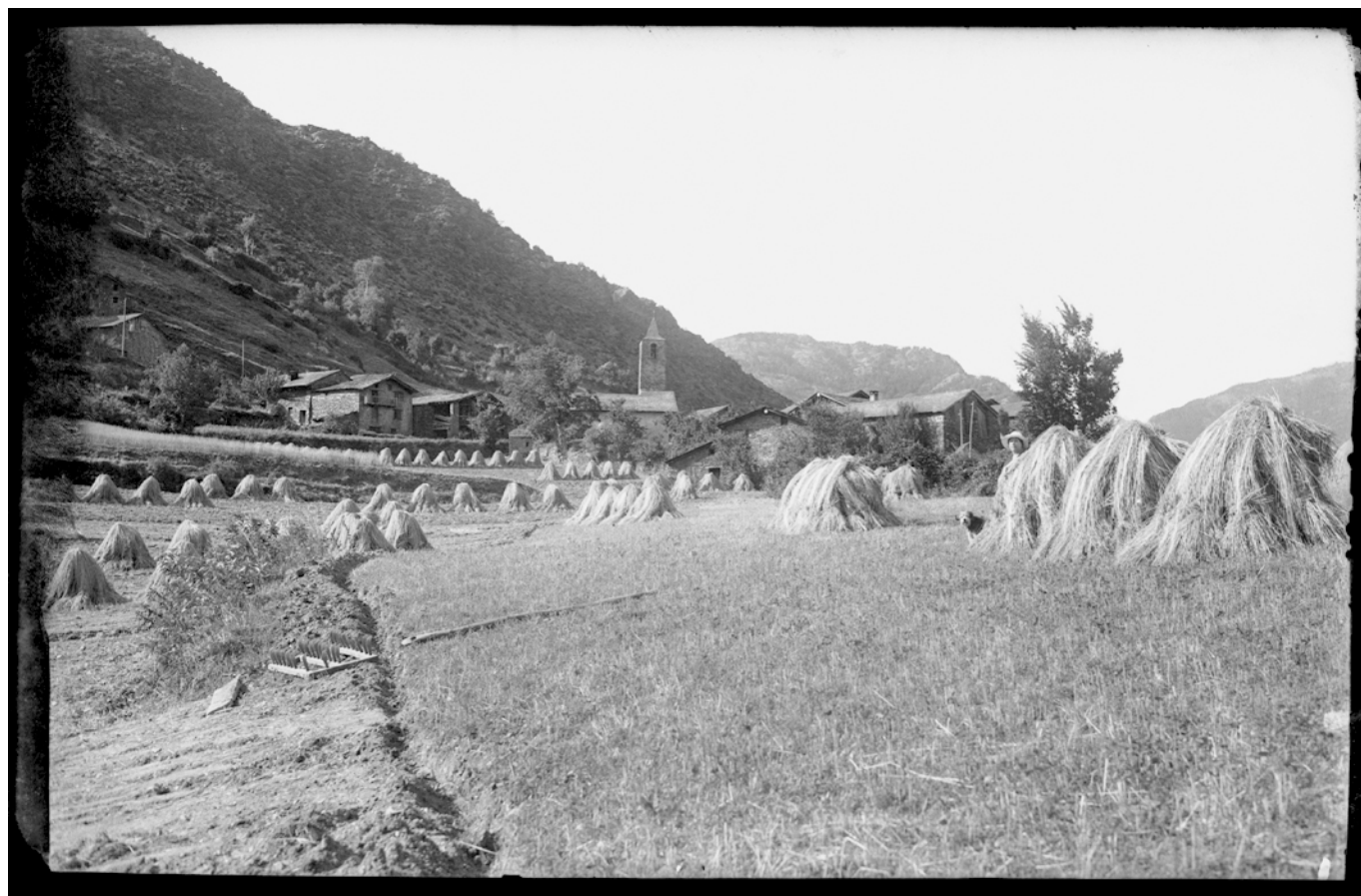
En aquesta ocasió, l'Arxiu Nacional hi ha participat presentant tres professions: documentalista, tècnic en arxius audiovisuals i conservador restaurador d'arxius.

El Forum des Métiers és una jornada que organitza el Lycée per presentar als alumnes diverses professions i orientar-los en l'elecció del tipus de batxillerat que faran.

En aquest cas, els tècnics de l'Arxiu han aportat documentació sobre els estudis a seguir tant a França com a Espanya per aprendre aquestes professions.

Com cada any que s'hi ha participat, el Forum des Métiers és una bona ocasió per donar a conèixer l'Arxiu i els professionals que hi treballen.

On és?

Sispony (1902-1920)

Autor: Guillem de Plandolit
Fons: FGP

Novetats bibliogràfiques

BOSCH BALLBONA, JOAN, MIRALPEIX
VILAMALA, FRANCESC

*L'Art de l'època moderna a Andorra. :
Segles XVI-XVIII*

Andorra, Govern d'Andorra, Departament
de Patrimoni Cultural, 2017. 407 p.

CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DEL
RIPOLLÈS

*IBIX, 9. Annals 2014-2015 : Publicació
biennal de cultura, arts, lletres, música i
ciència dels dos vessants del Pirineu*

Ripoll, Centre d'Estudis Comarcals del
Ripollès, 2016. 389 p.

(Aquesta publicació recull les
aportacions als IX Col·loquis d'Estudis
Transpirinencs amb el títol: "Contraban
d'idees. Contagi, innovació i dissidència a

*través del Pirineu", que es van dur a terme
l'octubre de 2015 a Canillo. una bona
part d'aquests articles es refereixen
al nostre país, i van ser realitzats per
autors d'Andorra)*

PARTE CANO, ISABEL DE LA
*Relats de frontera. El contraban de
subsistència a Andorra*

A *Revista de música i cultura popular*, núm.
36 gener-juny 2017. Edita Associació
Caramella. p. 4-6

PLANES, JOSEP ALBERT
El contraban

A *Revista de música i cultura popular*, núm.
36 gener-juny 2017. Edita Associació
Caramella. p. 11-14

RIBAS REIG, ÒSCAR

Panorama des d'Andorra II

Andorra, Premsa Andorrana, S.A: Edicions
del Diari d'Andorra, 2016. 513 p.

ROSELL, AMADEU

*Els paquetaires. Resistència i necessitat :
De l'intercanvi natural a la delinqüència*

A *Revista de música i cultura popular*, núm.
36 gener-juny 2017. Edita Associació
Caramella. p. 21-23

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES

*El sentit del folklore, avui : vintenes
Jornades de la Societat Andorrana de
Ciències.*

Andorra, Societat Andorrana de Ciències,
2016. 141 p.

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES

Papers de Recerca Històrica (8): Andorra, país de pas i de refugi : Homenatge a Lídia Armengol Vilà

Andorra, Societat Andorrana de Ciències, 2016. 153 p

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES

Natura i cultura al Pirineu : 12es Trobades Culturals Pirinenques (2015: 24 octubre: Prada de Conflent)

Andorra, Societat Andorrana de Ciències, 2016. 232 p.

Sabíeu què...?

Curiositat

Sabíeu que el primer teleesquí que va funcionar va ser el del coll Blanc muntat per Francesc Viladomat l'any 1956?

Els esports d'hivern van revolucionar i canviar l'economia d'Andorra i també el seu paisatge. Des del primer remuntador fins a l'actualitat molts altres ginys han anat apareixent a les nostres Valls. L'Arxiu Nacional d'Andorra conserva i custodia la documentació relativa a la construcció i els controls de tots els telecabines del país des de l'any 1973.

Què estem preparant

Exposició virtual "Dones i societat"

Els fons fotogràfics són com petites caixes plenes de tresors i sorpreses que amaguen la possibilitat de fer muntatges expositius molt diversos, com en aquest cas, que s'ha optat per una publicació en format PDF. Tan sols és qüestió de submergir-s'hi i pensar en el tema a tractar. Ens fa especial il·lusió presentar-vos una publicació sobre les dones que han format i formen el teixit social del nostre país.

Una reflexió al voltant de la feina, la família, la religió i el lleure de les dones que han viscut i que viuen a Andorra.

Per mostrar-vos les 69 imatges que componen aquest nou document de l'Arxiu Nacional d'Andorra, ens hem endinsat en els fons fotogràfics de diversos autors, tant nacionals com estrangers. En total hem utilitzat 15 fons fotogràfics d'èpoques i visions diverses sobre l'entorn.

Des d'una espectacular *Cartes de visite*, a l'albúmina de Dolores Camarlot de casa Rossell, feta pel prestigiós estudi fotogràfic barceloní **Moliné y Albareda**, entre els anys 1860 i 1870, fins a la instantània del primer vot femení, feta el 14 de desembre de 1977 pel nostre reporter fotogràfic per excel·lència, Fèlix Peig. En aquest recorregut fotogràfic utilitzem els meravellosos retrats de Josep Lluís Molné Salinas, de casa Cremat d'Anyós, fets durant un període aproximat de vint anys (1900-1922)

en què es pot observar la jerarquització de la família. Així podríem seguir, fons a fons, autor a autor, fins a abraçar aquests més de cent anys fotogràfics

d'evolució personal i social de la dona al Principat d'Andorra.

<http://www.cultura.ad/arxiu-nacional-d-andorra/publicacions-i-recursos>

Tractament del fons d'Isabelle Sandy

Des de l'Arxiu Nacional d'Andorra, s'ha iniciat el procés arxivístic del fons d'Isabelle Sandy (FIS), pseudònim d'Isabelle Dieudonné Marie Fourcade.

El lliurament d'aquest fons a l'Arxiu es va fer en tres etapes. La primera es du a terme l'1 de febrer del 2001. És una donació de la Sra. Daniela Sires. Quinze anys més tard, en el decurs del mes de març del 2016 ingressa la resta de la documentació. El dia 17 de març, el Comú de la Massana traspasa la documentació que conservava la Biblioteca de la Massana des del 1998. I el dia 24 el professor Jean-Claude Chevalier, especialista en l'obra de l'escriptora, fa una donació dels

documents que formaven part del llegat d'Isabelle Sandy. El 2 de juny d'enguany s'ha signat el contracte de donació per part del Sr. Chevalier.

Aquest fons personal abasta un segle d'història (1880-1980). Compta amb més d'un miler d'unitats documentals, entre les quals es poden trobar unes 200 fotografies. Instantànies en blanc i negre, negatius, etc., sobre la seva vida personal i sobre la seva imatge pública.

La resta són manuscrits, mecanoscrits i publicacions de les seves creacions literàries (novel·les, poemes, contes, cròniques i altres escrits), acompanyades d'alguns escrits del seu marit,

l'advocat Pierre Xardel. També hi trobem corresponència comercial i personal així com un gran nombre d'articles de premsa: notícies, crítiques literàries i comunicats que formen part de la seva vida i de la seva obra prolífica com a escriptora i animadora de ràdio.

El tractament arxivístic d'aquest fons ens permetrà conèixer millor aquesta escriptora francesa i la seva vinculació estreta amb l'Arieja i amb el Principat d'Andorra, complementant la informació continguda en el fons Isabelle Sandy que custodia l'Arxiu Històric d'Escaldes-Engordany.

Estudi per al tractament del fons de l'Arxiu de les Set Claus

A l'Arxiu Nacional d'Andorra ens hem fixat com a proper gran objectiu, pel que fa al tractament de documents textuais, finalitzar el tractament del fons de l'Arxiu de les Set Claus (ASC), que abasta la documentació produïda pel Consell General des dels inicis de l'activitat de la institució fins al segle XX. La documentació d'aquest fons es trobava ubicada originàriament a l'armari de les Set Claus del Consell General i va ingressar a l'Arxiu Nacional el 22 de març de 1993. Des que es va dipositar a l'Arxiu, s'han fet diverses actuacions sobre la documentació: es va començar per restaurar els documents i aturar el procés de degradació que presentaven -es van instal·lar en caixes i camises de conservació- i també s'hi van fer treballs d'inventari sumari. Actualment, els usuaris poden accedir a la documentació

perquè es troba mínimament descrita en inventaris en paper i microfilmada.

No obstant això, els instruments de descripció són antics, alguns estan fets en l'època en què la documentació es trobava al Consell General, i la informació que recullen és molt sumària. A més, la documentació no està classificada; per tant, s'ha de completar i millorar-ne el tractament. Per això s'ha decidit iniciar una actuació per classificar la documentació, revisar i ampliar les fitxes dels documents, i incloure aquestes fitxes a la base de dades de recerca de l'Arxiu perquè els usuaris hi puguin accedir més fàcilment.

Durant aquest any, les tècniques de la Secció de fons històrics portaran a terme la revisió de l'estat del fons

i dels instruments de descripció ja elaborats per veure quina és la millor manera d'enfocar els treballs i quines són les necessitats concretes pel que fa al tractament de la documentació, amb l'objectiu de planificar els treballs que es portaran a terme a partir de l'any 2018 i amb la finalitat última de donar per acabat el tractament d'aquest fons tan important per a la història del país i facilitar-ne la difusió.

A destacar

Sopar a partir de receptes antigues

El 28 d'abril a les 21 hores, al Restaurant La Font Blanca de la Cortinada va tenir lloc la segona activitat del Grup de Difusió de l'Arxiu Nacional, creat per donar a conèixer al gran públic la documentació que es custodia a l'Arxiu d'una forma lúdica. En aquesta segona activitat, un *Sopar a partir de receptes antigues*, vam buscar fer visible un tipus de documentació personal que pot passar fàcilment desapercebuda entre el conjunt de documents que custodia un arxiu: les receptes de cuina.

A l'Arxiu Nacional tenim molts fons personals i patrimonials, procedents de famílies del país. En aquests fons, podem trobar gran quantitat de receptes recollides pels membres d'aquestes famílies al llarg dels anys. Aquestes receptes formen part de la

cultura del país i ens permeten conèixer els costums alimentaris: els productes utilitzats, les formes de preparació i les preferències, que es feien paleses a l'hora de seleccionar receptes foranes. Per a l'organització del sopar, vam comptar amb el suport excepcional d'El Rebost del Padri, que ens va oferir la seva experiència a l'hora de preparar un sopar inspirat en la cuina més tradicional i un espai idoni per dur-lo a terme. Es van oferir quatre plats: dos procedents de receptes dels nostres fons, un de tradició popular i l'altre extret del Llibre de Coch, de receptes del s. XVI. El menú final va ser, respectant les grafies originals: *sopa de farigola*, *vacallà amb such*, *fricandeu de vedell* i *menjar blanch de Caraba*. Una trentena de persones van participar en l'activitat.

Nous fons ingressats

Fotografies de Meritxell

Propietari:
Josep Moles

Règim:
Donació

Dates extremes:
1973-1976

Autor:
Josep Moles

Drets d'ús de les imatges:
Arxiu Nacional d'Andorra

Nota biogràfica:
El senyor Josep Moles és propietari d'una empresa d'instal·lacions elèctriques i va ser l'encarregat de fer la instal·lació elèctrica del nou Santuari. Com a aficionat a la fotografia va fer el seguiment de tota l'obra.

Data ingrés:
desembre 2016

Volum:
108 diapositives dividides en quatre caixetes originals

Tipus imatge:
Diapositiva color 35 mm

Temàtica:
Construcció del Santuari de Meritxell

Fons familiars i patrimonials

L'Arxiu Nacional d'Andorra compta amb dos nous fons familiars i patrimonials.

L'1 de febrer passat es va dipositar a l'Arxiu Nacional d'Andorra el fons de **casa Vicari d'Escaldes (AD ANA, CV)**.

D'origen familiar, compta amb uns 220 documents. La informació que conté, generada entre 1736 i 1949, és fruit de la vida quotidiana de la família i de l'administració del seu patrimoni. És el setè fons patrimonial de la parròquia

d'Escaldes-Engordany que ingressa a l'ANA.

Un mes després va ingressar a l'Arxiu Nacional d'Andorra un altre fons patrimonial, el de **casa Torres de**

Pal (AD ANA, CT). Amb només nou unitats documentals, però que abracen cinc segles (1489-1866), aquest fons completa la història de la parròquia de

la Massana. Amb aquest primer fons patrimonial del poble de Pal ja són 14 els fons familiars d'aquesta parròquia dipositats a l'ANA.

I amb aquests, l'Arxiu Nacional d'Andorra compta amb 56 fons d'àmbit familiar i patrimonial.

Col·laboracions

Beques Cebrià Baraut. (Maite Martí Blanco UdL any 2000)

Ara fa gairebé vint anys jo era una jove estudiant d'Història de la Universitat de Lleida que s'acabava de llicenciar i que estava començant amb els estudis de doctorat. Des de sempre m'havia agradat l'Edat Mitjana. Ja havia fet unes primeres petites recerques als arxius de Lleida. M'agradava treballar amb documentació medieval i la idea d'endinsar-me en aquesta època m'apassionava.

Una tarda que estava al despatx d'en Joan Busqueta, professor titular d'Història Medieval de la Universitat de Lleida i el meu director de tesi, em va proposar que em presentés a un ajut que convocava el Govern d'Andorra per tal que joves investigadors treballessin, coneguessin i donessin difusió al patrimoni documental andorrà. Vaig presentar la meua sol·licitud, un estudi amb perspectiva de gènere a partir dels protocols notariais andorrans d'Edat Mitjana. La meua sorpresa va ser quan el Govern d'Andorra va acceptar la proposta i vaig ser la guanyadora de la primera edició de l'Ajut d'Investigació Històrica Cebrià Baraut.

Recordo la primera visita als Arxius Andorrans a l'edifici Prada Casadet, acompanyant al meu director de tesi, com si hagués entrat en un altre món. En Joan em deia: "Ja veuràs que bonic que és tot aquí! Ja veuràs!" I tenia raó: acostumada als atrotinats i polsegosos arxius de Lleida, trobar un arxiu tan nou, lluminós i endreçat i en un lloc tan acollidor va ser una grata sorpresa per a mi.

Em ve a la memòria la màquina de lectura de microfilms, allà en un racó prop de la porta d'entrada, que després es va convertir en la meua companya inseparable durant tot el temps que vaig estar a l'Arxiu. Llavors, la màquina de lectura de microfilms era la modernitat. I ara tot està digitalitzat i, fins i tot, es pot consultar des del web. Com han canviat les coses...

Quan vaig començar a buidar la documentació dels protocols notariais es van obrir les portes d'un indret desconegut: el de les Valls d'Andorra. Em vaig adonar que poca cosa sabia d'Andorra, on tantes vegades havia estat de petita amb els pares, tan a prop i tan lluny a la vegada! Tot era nou: els noms dels llocs, de les cases, de les famílies... Coneixia bé la documentació amb què havia de treballar perquè l'estructura i els continguts estaven disposats de la mateixa manera, però vaig haver d'aprendre molt sobre les Valls per poder entendre allò que hi havia més enllà de les paraules. La importància de la terra, de la família, de preservar les Valls d'allò forà...

Vaig passar moltes tardes consultant els mapes d'Andorra en aquell preciós atlas que em va regalar el personal de l'Arxiu el primer cop que vaig estar als Arxius Andorrans. I també llegint llibres d'Andorra, tants com vaig poder, per conèixer millor com eren i com havien viscut aquelles persones de les Valls que semblaven tan llunyanes de mi i que potser no ho eren tant.

L'aventura andorrana va ser el primer i a la vegada el darrer contacte que vaig tenir amb la investigació. No em va sorgir cap altra oportunitat de reincidir. A poc a poc, aquest món em va anar deixant. D'alguna manera el destí m'estava indicant que potser aquell no era el meu camí i que havia de trobar una altra senda, més propera als meus interessos.

Des de fa molts anys sóc personal d'Administració i Serveis a la Universitat de Lleida. De fet, mai he estat deslligada de la Universitat ni del meu director de tesi, en Joan Busqueta, del qual guardo un gran record i una bonica amistat i que va ser de les primeres persones a veure la meua filla quan va néixer.

Tot i que no he tornat a tenir l'ocasió d'investigar, agraeixo de tot cor l'oportunitat de treballar amb el fons documental dels Arxius Andorrans i les atencions que vaig rebre del seu personal mentre vaig gaudir de l'ajut d'investigació. A hores d'ara, quan veig a la televisió o llegeixo al diari alguna notícia d'Andorra, encara em ve als llavis un somriure furtiu. I ja fa gairebé vint anys, d'això...